

Monk möter **BIRGER FORSBERG**

Namn: Birger Forsberg
Ålder: 77 år
Yrke: Konstnär
Född: På en bondgård i Hedesunda
Familj: Lyckligt fränkild för tredje gången, barnen Karin och Katrin från första äktenskapet, Dan.

Eva och Nick från andra och Pelle från tredje äktenskapet
Bor i lägenhet i Solna
Aktuell: Hedesundavärnarna har äntligen fått sitt läger på Ön i Hedesunda

Spindeln i Hedesundaväven

Ända sedan 1965 har konstnären Birger Forsberg vävt med barn i Hedesunda. Nu står äntligen det läger färdigt som han drömt om i alla år.

Foto: LASSE WIGERT

Är det här ditt livsverk, vävarbyn i Hedesunda som nu snart står färdigt?

Ja, det kan man säga. Vävnin har jag hållit på med sedan 1965. Fast nu är det värsta, det största kvar.

Vad menar du?

Att fylla huset med meningsfull verksamhet på ett riktigt sätt. Nu måste det komma in både ställiga och andra pengar i verksamheten. Man skulle kunna se hur det fungerar i Finland. Där får studieförbunden pengar att anställa konstnärer som får arbeta med barn. I Sverige är det tyvärr en åldersgräns.

Lägret är klart med byggnader ritade av Ralph Erskine. Kan du tycka att det kommer sent i livet för dig?

Jag började väva med barn när jag var 43 år. Att det tagit så lång tid med lägret beror på att politiker inte förställt att satsa på mig. Det är dom som fördröjt det. Det är en brist, politiker är inte rätt folk att förstå vad konstnärlig verksamhet är. De bara pysslar ut kulturpengar. Jag förstår inte att kommunen inte har förställt att utnyttja mig. För flera år sedan skrev jag ett brev till Eva Gillström och andra kommunalråd. Jag har inte fått svar än.

Hur kommer det sig att just Ralph Erskine har ritat byggnaderna?

Jag kastade ur mig vid ett möte att egentligen är det ingen annan än Ralph Erskine som skulle kunna rita lägret. Jag kände honom inte men kände mycket väl till honom och hans arkitektur. Sen blev det Lena Holger, som är ordförande i Stiftelsen Hedesundavärnarna, som tog kontakt med honom. Ni vill att jag ska rita gratis, frågade han. Lena sa att vi gärna ville betala men att vi inte hade några pengar. Så han har gjort allting gratis.

Vilken kontakt har du haft med Ralph? Hurdan är han?

Han är väldigt intresserad av allt. Vi var tillsammans i Kairo en vecka. Jag tycker mycket om honom.

Hur lång tid har det tagit att bygga lägret? Och hur har det gått till?

Det första huset byggdes 1990, av 17-åriga elever vid Polhemsskolan. Den som har drivit bygget framåt är Arne Malm. När han kom med tog det fart rejält.

Vad betyder det rent personligen för dig?

Lägret har varit drivkraften för mig. Jag ville ge svenska barn samma möjligheter att väva som fattiga barn i en by i Egypten, i Harrania. Det var upprinnelsen. Om man inte är intresserad av att ge barn den förutsättningen, då är det ingen idé att hålla på med det. Jag kan citera en dikt av Karina Boye: "Det är inte målet utan vägen som är mödan värd."

Din vision, hur tror du att det kommer att vara på lägret om tio år?

Jag önskar att det ska vara en kulturell samlingsplats med verk-

samhet året runt. Företag, studieförbund och konstkolor kan få hyra in sig.

En annan sak. När vi hade vårt läger hos hembygdsgården och satt och vävde på dansbanan, då bodde vi ihop med barnen i en hel månad. Dag och natt var vi tillsammans och då blev det resultat. Det skulle jag önska mig. Det gör att vissa ungdomar fortsätter väva. Det är det som krävs. Man måste ha förståelse för den konstnärliga processen. Inte tror att det handlar om att sysselsätta barn och att mata dem med verksamheter.

Berätta hur det hela började. När blev du intresserad av att väva med barn?

När jag såg utställningen Egyptiska barn väver på Moderna museet 1960. Redan då var jag intresserad av Egypten efter att ha läst Axel Gouffins bok om Salamälaren Ivan Aguéli som 18-åring. Han bodde i Egypten i sex år. Jag hade också sett de egyptiska samlingarna när jag var i Paris 1950-51. Nu fick jag se vad barn kunde åstadkomma.

Det var då du kom i kontakt med Wissa Wassef, arkitekten i Kairo som vävde med barn i Harrania?

Honom träffade jag första gången i februari 1965 i Kairo. Det var innan någon visste vem han var. Till midsommar året efter kom han med sin familj till Hedesunda. Det var då jag skrev ner de nio punkterna om hur man ska förhålla sig till barnen. Han ansåg att det sociala, kreativa och ekonomiska ska gå hand i hand.

Hur många barn tror du har vävt för dig genom åren?

Flera hundra. Och nu kommer barn till barn som har vävt för mig. Vi har vävt i Hedesunda men även i Halmstad och vid tre läger i Finland.

Ni har haft utställningar också! Ja, både i Norge, Finland, i sex städer på Nya Zeeland, i Paris, London och San Francisco.

Vad tror du det betyder för barn att få syssla med konstnärlig verksamhet?

Det är en bra grund för livet. Konst kommer inifrån människor, formar och växer.

Hur var det när du växte upp. Vem stimulerade och uppmuntrade dig?

Pappa, som var stins och postmästare i Kerstinbo, ritade en häst på ett papper. Vi hade inte råd att köpa skissblock. Mamma har också stöttat mig mycket. Det var väl bra att jag tecknade när det fanns tre pojkar till i familjen. Mamma har sparat många av mina barnteckningar. Jag ritade serier med hästar, bilar och cowboys.

Stinsens son i Hedesunda blir konstnär. Hur gick det till?

Det började med att jag ritade hästar. Levande material. Det var minst 20 hästar som kom varje dag till ångsågen i Kerstinbo. Det var så det började. Då var jag kanske 5-6 år. När jag var 11-12 år fick jag oljefärg och började måla. Tivlorna sålde jag för 2-3

kronor styck. Jag hade en kusin i Gävle som sålde mina tavlor. Hon undrade om det skulle bli billigare om hon köpte fler. Nej, sa jag. Då blir det dyrare för egentligen ville jag inte sälja. Jag kommer ihåg landsfiskalen i Hedesunda, han brukade dricka grogg med farsan. Jag var väl tolv år och han skulle titta på mina målningar. Jag hade målat två hästbuvuden. Vilket tycker du bäst om, frågade han. Jag tänkte snabbt och sa det som jag tyckte sämst om. Då tar jag den andra, sa han. Han hade genomskådat mig.

Vad betyder pengar för dig? Det betyder mycket eftersom

det aldrig haft några. Jag har klarat mig tack vare att vi köpte ett radhus i Vårberg som gick upp i värde. Och när vi skilde oss blev halva huset en liten men trygg ekonomisk ryggrad för mig. Jag hatar att vara utan pengar. Jag vill ha till resor. En konstnär måste också ha en ateljé. Det är lika viktigt som en flygel för en pianist. Jag kommer ihåg en moderat politiker i Stockholm som tyckte att konstnärer kunde måla i badrummet.

Nu när du kan se tillbaka på ett långt liv som konstnär. Blev det som du drömde om som barn? Som barn visste jag inte så

mycket. Jag tänkte inget då. Men visst är jag nöjd, i stort sett. Det har betytt mycket för mig att få vara lärare på Konstfack och få umgås med ungdomar. Och dessutom ha tillgång till alla verkstäder på skolan. Jag var där i 30 år, från 1956.

Vilka konstnärer ser du upp till, har som förebilder?

Bror Hjort, skulptörerna Brancusi och Giacometti, Erland Kullberg, Ivan Aguéli, Karl Isaksson, det finns många. Jag beundrar hur de behandlar färgen.

Beskriv dig själv som konstnär? Jag tycker om att prova olika vägar. Att jag tycker om att arbeta med trä beror nog på att farfar var snickare, fänsnickare i Gävle. Johan Forsberg hette han. Jag skulle önska att jag hade mer tid att måla. Nu hinner jag bara med en vecka om året, när jag är i Egypten. Resten av tiden går åt till Hedesunda. Dessutom håller jag föredrag och ställer ut. I januari och februari nästa år ska vi ställa ut på Textilmuseet i Borås

Tankar om...

Barn
- Det är underbart att titta på 2-3-åringar som är så öppna för livet.

Politiker
- Nödvaldigt ont.

Dans
- En krydda i livet. Jag har börjat dansa disco nu, på båten från Estland.

Kärläk
- Livselixir.

Ralph Erskine
- En stor skapande konstnär och människa.

och då hoppas jag att barn från Hedesunda kan vara där och väva under februarilovet.

Du har rest ofantligt många gånger till Egypten. Är det ditt andliga hem?

Det har blivit så. Den faraoska konsten är överträffad, både målningar, skulpturer och arkitektur. Men jag har inspirerats av Spanien och Italien också. 1951 gjorde jag en pilgrimsresa till päven i Rom till exempel.

Du brukar få folk att vrida sig av skratt när du berättar historier, bland annat från Hedesunda. Har du alltid berättat roliga historier?

Jag tror att man tycker om att berätta och höra historier om man växer upp i en liten by, som jag har gjort. Jag satt på kolboxen på stationen i Kerstinbo och lyssnade när skogshuggare och bonddrängar kom till dit för att hämta Sala Allehanda i postboxen. Jag kommer ihåg en gubbe som läste i tidningen om Kina. Oj, oj, sa gubben. Kineserna är farliga dom. Det är den gula faran. Hoppas bara att den inte kommer hit till Kerstinbo!

Du måste ha ett bra minne. Ja, för historier. Det kan man nog tråna upp. Bäst är att skriva ner historierna.

Hur mycket har kvinnor betytt för dig i livet?

Hemskt mycket. Jag älskar att se på kvinnor, ta på dem och prata med dem. Jag tycker det är intressant att tala med kvinnor.

Nu lever du ensam efter din sista skilsmässa. Hur känns det?

Det är ganska skönt. Jag får mer tid över till Hedesunda.

Vad är lyckan för dig?

Att få arbeta med det man vill, att resa, att träffa folk, att se på konst.

Hur håller du dig så ung till sinnes?

På grund av mitt arbete, att jag kom i kontakt med ungdomar på Konstfack, att jag har haft så mycket att göra med barnen i Hedesunda. Det gör att man håller sig levande och ung.
KERSTIN MONK